27ՆՃԻ ՍԷՆԷ Ն. 4846 — 1911 ՅՈՒՆՎԱՐ 26/8 ՓԵՏՐ. — ՁԱՐՇԷՆՊԻՀ — 26 ՔԵՍԱՆՈՒՆԸ ՍԱՆԻ 1326 ԵՒ 9 ՍԷՖԷՐ 1329

ՄԷՋՄՈՒԱԻ ԱԽԲԱՐ

30 ԲԱՐՄ.

DIRECTION DU JOURNAL
MEDJMOUA-I-AHBAR
65, Grnd'rue de Péra, Taxim, 65

ԱՊՈՒՆԴԻ ՏԻՊԱՔԱԹՈՒԹԻՒՆԸ

	Սեռեքիկի	6 ամսվ.
Խաբանալ իշին Լիրա	60	35
Թաւրա իշին »	85	45
Մէմալիմի էնեէպիյէ իշին Ֆրանկ	20	10

ՁԱՐՇԷՆՊԻՀ ՄԻ ՀԱՅԱՍԱ ԻՐԹԷՍԻ
ԿԻԻՆԼԷՐԻ ՆԷՇՐ ՕԼՈՒՆՈՒՔ
Իլանաք իշին այրընա բազարլրգ :

مجموعهٔ اخبار
بك اوغلی تقسیم جادهسی نومرو ٦٥

ԽԱՐԲԵՐԴԻ ՎԻՃԱԿԸ

Զմեռ է. վիթխարի լեռներ ձիւնի սպիտակ շղարշով մը ծածկուած են, կանանչազարդ դաշտեր ու մարգեր խոնարհած կը մնան Մայր բնութեան բդկտիչ ճիրաններուն տակ, և տեղացող ձիւնի ծուէններուն ներքեւ կարծես մեռեալային կերպարանք մը ստացեր են։ Ամեն կողմ լուռ ու մունջ, չեն լսուիր երգեցիկ թռչնոց քաղցրանշիւն դայլայլիկները, չարձագանգեր խոզոզացող առուակը, չի վազեր շտապող գետակը ու քնացած է մելամաղձոտ բուն։

Սակայն, որքան որ տիեզերքի շուրջ նմանօրինակ ուրուականի կերպարանք մը կը տիրէ, բայց սրտերու մէջ վառ դգացումներ կը փոխանակուին. կան բազմաթիւ ու նշանաւոր տներ, որոնք զարթնումի ամենամեծ թափով մը կուգան ոգեւորելու հաւատացեալներու խանդավառ սրտերը, որոնց առաջիններէն է մանկացեալ Փրկչին աղքատիկ ու օրինակելի Մը-նուանդը։

Խարբերդի Հայ-Կաթողիկէ փոքրիկ համայնքը՝ շնորհիւ իր ողջամիտ Ս. Հայրերուն, յաջողած է պահել կրօնի և քրիստոնէութեան վառ-զէ այրող զգացումները իրենց սրտերուն մէջ։

Մնուանդի գիշերն էր, մութի մէջէն խարխափելով կը շտապէի եկեղեցի, որուն ղողանջող զանգակը գոռ արձագանգով մը արդէն աւետած էր Քրիստոսի հրաշալի Մնուանդը։ Այդ պահուն ստուար բազմութիւն մը՝ խածնող ցուրտի ազդեցութեան տակ ճնշուած՝ կրկին կը փութար դէպի սրբավայր, ուրկէ քաղցրանշիւն շարականներ՝ ծխացող բուրվառին հետ ամպածբար կը բարձրանային դէպ ի երկնային խորան, դէպ ի յաւիտենականութեան դուռը բախելու։

Օրուան պատարագիչն էր Արհ. Ստեփան Գերպ. Իսրայէլեան, որ Աւետարանի ընթերցումէն յետոյ գեղեցիկ, պարզ ու հակիրճ բանախօսութեամբ մը գրաւեց ունկնդիրներու ուշադրութիւնը, և յաջողեցաւ արծարծել հաւատքի ու պաշտաման նուիրական պարտաւորութիւնները՝ երկսեռ ամբոխի մը սրտերուն մէջ։

Բայց ամենէն աւելի ուշադրաւ, էն նշանակելի պարագայ մը եղաւ այն պահուն, երբ պիչ պիչ նայուածքներուս տակէն նշմարեցի լուսազարդուած խորանին աջակողմը բազկաթոռի մը վրայ բազմած՝ պապական տարազով, շղշղոցուն սուրով ու Գրիգորեան ոսկեայ պատուանշանով վարձատրուած անձ մը, անձ մը որուն շուրջ պահ մը կեդրոնացուցի բոլոր վառ մտածումներս ու անյեղլի իտէալներս. հոգեկան տարբեր մարմնացումով մը սեւեռեցի դիտումներս դէպ ի հոն, ո՛ւր կը փայլէր առկայծ ջանի մը պէս առաքինութեան շուշանը. կը հոսէր բարութեան աղբիւրը, որուն սիրտը ուրիշ բան չէր, եթէ ո՛չ բարեգործութեան չեմարան մը, և որուն թարշամած ճակտին վերեւ կենդանի նահատակի մը իսկական դրոշմը կ'ուրուագծուէր։

Դա՝ Խաչատուրեան գերդաստանին ամենէն սիրուած անձն էր, Գասպար էֆ. Խաչատուրեան յորջորջուող՝ Քրիստոսի ընտրելագոյն ոչխարներէն մին, որուն արժանաւորութիւնը արձագանգած էր Մայր քաղաքաց պետ, Պիոս Ժ-ի ականջին, և որուն իրրեւ վերջին միխիթարանք շնորհուած էր Ասպետական պատուանշան, թողլով վարձատրութեան բաղձացեալ բաժինը յաւիտենականութեան մէջ։

Երջանի՛կ անոնց, որոնք անարատ կաթողիկէութեան, անաւասիկ Երկինք կ'սպասէ որ, սա խաչալից աշխարհս մէջ աւելի ուժգնապէս դիմադրեմ վանդակի վայրապար փոթորիկներուն դէմ։

* * *

Արտակարգ է Խարբերդցիին հրճուանքը. գիտէ, կը ճանչնայ արժանաւորները գնահատել, ու նոյն դիտաւորութեամբ յաջողեցաւ վայել կարգ ու սարքով մը տօնախմբել Արհ. Վիճակաւորին անուան տարեդարձը, որուն առաջին նախերգանքը եղաւ Մնուանդեան երեկոյեան իրր նախատօնակ սղջկանց բաժինը, ու մանկապարտէզի փոքրիկ գառնուկներուն թոթովախօս արտասանութիւնները։

Ամէն ինչ կանոնաւոր դրութեամբ կ'ընթանային, Առաք. Թոյրերը լեզուագիտական մեծ ոյժ տուած իրենց աշակերտուհիներուն, մանաւանդ դաշնակահարուհեան՝ որով մի քանիներ յաջողապէս իրենց ճարտարութիւնը դաշնակի Սրբազանները աւարանցին։

Դեկտեմբերի 26ն էր, տպայոց դպրոցասարահին մէջ անհանգստաւոր եռուզեռ մը կը տիրէր, արք և կանայք, աղաք և աղջիկներ զգայնիկ խրախճանութեամբ մը ոգեւորուած՝ կուգային ու միշտ կուգային բանալու իրենց թաքթաքուր զգացմանց շտեմարանը Սրբազանին առջեւ։

Հոն, պահիկ մը վերջ, Արհ. Գերապայծառը շրջապատուած վարդապետներով և Դպրոցասիրաց խնամակալութեան անդամներով, եկաւ բազմելու նախապատրաստուած բազկաթոռին վրայ, ուր երկսեռ ծովացած ամբոխը յոտնկայս ողջունեց զանի. իսկ նուագածուները արդէն հանդէսին փայլն ու հրապոյրը կը բիւրապատկէին իրենց նորելուկ և անզուգական թրթռացումներով։

Այսպէս դպրոցի ուսուցչական մարմինը ժիր գործունէութեամբ յաջողած էր կորզել Արհ. Տիրոջ գոհ՝ արտաբերումները, որուն ապացոյցները նոյն օրն երեկոյեան ճոխ հացկերոյթ մը սարքուած տեսնուեցաւ դպրոցի գործիչ մարմիններուն։

Դպրո՛ց, ո՛հ հոն է որ կը ծլին ու կը բողբոջին մանկութեան տակր հնտիկները. անկիցէ որ մանուկը ապագային գիտութեան ադամանդեայ թագով պճնուած կը նետուի համաշխարհային ու փոթորկալից ասպարէզ, դպրոցի սեմէն դուրս երբ կ'ելլէ պատանի մը, ահա այս անգամ անոր թափուր միտքը առլցուն է պէսպէս կենդանի իտէալներով ու առատ պաշարներով։

Ուրեմն կը բաւէ խորասուզուած մնալ ազիտութեան անդունդը, կը բաւէ անոր լաբիւրինթոսին մէջ խարխափելով մեր զարգացումը փնտռենք. պահ մը ինքնագիտակցութեան գանք և նկրտենք բարձրացնել դպրոցներու մակարդակը, թո՛ղ մեր իտէալին մի միակ ուղեցոյց և նչաւակ ըլլայ Օսմանեան երկրին ազատ Սահմանադրութիւնը։

Բայց ափսո՛ս որ կառավարական պաշտօնէից թոյլ վերաբերումները դեռ քանի մը տարիներ միօրինակ դիրքի ու ընթացքի մէջ պիտի թողուն Օսմանցիները, որոնք կը ջանան զարգացման յաղթանակելի դրօշը բարձրացնել քանդուած Թուրքիոյ ձիւնապատ լեռներուն վրայ։

Ո՛հ, տարօրինակ պիտի չթուի երբ լսեմ թէ խեղճուկ երկրագործն ու սրնեստաւորը՝ զուրկ իր օրուան ապրուստի միակ միջոցէն, կ'երթայ արդարութեան ձեռքէն իր իրաւազուրկ ու արդար պահանջը ձեռք բերելու, բայց ո՞ւր, ո՞ւր կը մնան արդարութեան պաշտպան անձնաւորութիւնները, եթէ ո՛չ իրենց կեանքի ամենէն հաճոյալի վայրկեաններուն մէջ կը լողան, առանց վայրկեան մը ուշաբերելու թէ անդին տառապեալ քաղաքացիներ կը հիւծեն։

Առ այս կը մաղթեմ որ Խարբերդցին իսկապէս ունենայ իր խոհուն, անձնուէր ու գիտակից պաշտօնեաները, որոնք ապահովապէս կարենան բառնալ ճնշուած ժողովրդեան մը տառապանքներու կուտակումը։

ՊՕՂՈՍ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ

Մէզրաա, 6 Յուն. Ն. տ. 1911

ՊԱԹՈՒՄ

Տեղւոյս Հայ-Կաթողիկէ ժողովրդեան Առաջնորդ Գեր. Հ. Աթանաս Վ. Աւետիսեան՝ հմտալից քարոզ մը խօսեցաւ Ս. Մնուանդեան հանդիսաւոր Պատարագի միջոցին։ Իր բոլոր ժողովրդեան՝ ինքն է միայն կառավարիչն՝ օժանդակ վարդապետ մ'ունենալով միայն ամենօրեայ Ս. Պատարագը մատուցանելու և խոստովանութեան խորհրդոյ մասին։ Նախորդ Առաջնորդը Գեր. Տ. Գրիգոր Վ. Փուչինեան՝ հոս երկսեռ դպրոց մը բացած կը կառավարէ զայն իր քաջ ուսուցչաց ձեռամբ։ Քաղաքիս Հայ-Կաթողիկէ ժողովուրդը շուրջ 1000 տուն է բաղկացեալ է։

Այս քաղաքը, բաղդատմամբ առաջին տարիներու, շատ անկեալ վիճակի մը մէջ կը գտնուի, վերջին ամիսներու հիւանդութեանց և ճանապարհներու միջոց դուռներու փակուելուն աղագաւ և վաճառականութեան ձախորդ պարագաներու. իսկ բարոյականի տեսակէտով. քաղաքս ազատ երկիր մ'ըլլալով հանդերձ, ամեն ազգի քրիստոնեայ ժողովուրդը շատ ջերմեռանդ կը տեսնուի, և այս՝ միմիայն վերագրելի կը համարին հոգեւորական պետերու և Մեծ. Ժողովականաց կրօնասէր և ջերմեռանդութեան տիպար անձինք լինելնուն։

Նշանաւոր է քաղաքս քարաշէն փողոցներու ընդարձակութեամբն և մաքրութեամբը։ Ժողովուրդը զուարճացնելու համար՝ կառավարութիւնը ամեն միջոց հայթայթեր է, ինչպէս թատրոններու, սինեմատոկրաֆներու, ցերեկոյթներու և երեկոյթներու թոյլտուութիւն ընելով։

Անցեալները, Վասիլիէվ Ռուս-Հրէայ օդաթռիչ մը, երկու անգամ Դաղղիացի Պլէռիօ գիտնականին նորագիւտ գործիքով երկինք բարձրացաւ և կէս ժամու չափ իբր բազէ, կլոր շրջանով սուրալով քաղաքիս շրջակայից վրայ զարմացուց հազարաւոր հանդիսականներն, և իջաւ դարձեալ այն տեղն՝ ուսկից ելած էր։ — Կը լսուի թէ յիշեալ օթաթռիչը, Դանձակ քաղաքէ մինչեւ Տփղիս, որ եօթը աւուր ճանապարհ է շոգեկառքով, մէկ ժամ քառասուն րոպէէ Տփղիս հասած է, տեղւոյն կառավարչին նամակ մը բերելով։ Այս հաշուով Պաթումէ մինչեւ Տրապիզոն մէկ ժամուան մէջ պիտի կարենայ հասնիլ՝ եթէ երթեւեկել ուզէ։ — Վերոյիշեալ գործիքը պէնզինի շոգիի զօրութեամբ երկինք կը բարձրանայ՝ երկու անիւ ունենալով ներքեւը՝ գետնէն բարձրանալու համար և երկու թեւ գործիքին վրայ սուրալու համար։

* Զորս հինգ օրէ ի վեր փոթորկալից ձիւնը իր սպիտակափայլ սաւանով ծածկած է գետինը։ Արտաքոյ եղանակի տաքրօրինակ փայլակներով և որոտմուն քներով լուսնցած է ամսոյս Երդ գիշերը։

ԱԿԱՆԱՏԵՍ ՍԸ

Պաթում, 7 Յունուար 1911

ՄՏԱԾՈՒԹԻՒՆՔ ԵՐԵՒԵԼԻ ԱՐԱՆՑ

(Հաւաքեց Ն. Յ. Վ. Փ.)

1. Երբ բարեկամ մ'օրացար, և իր սէրը փորձեցիր, կապէ զայն քու հոգւոյդ — պողպատէ կապերով։ Շեյխաբիր

2. Բանաստեղծներն նանեարը կը փնտրեն հեռուն, մինչդեռ սրտին մէջ է այն... Արցունքի մը մէջ պտելի հանճարկայ քան տիեզերքի բոլոր մուսէոներուն և մատենադարաններուն մէջ։ Լամարտին

3. Ով ակարութիւն, հոմանիշ ես դու կնոջ։ Շեյխաբիր

4. Անցնիւր մարդ ունի մի կոչում, և ով կրնայ արգիլել որ կատարէ զայն։ Պէտք է թողուլ որ լիճն կանգ առնու, պէտք է թողուլ որ հեղեղն ոստնու։ Մ. Զերազ

5. Ճշմարտութիւնը կը տարածենք մեր անձին զոհողութեամբ։ Նիւվրն

6. Երբեմն այնչափ ժամանակ կը կորսընցնենք բարի հրեշտակներ լինելու, որ չենք աշխատիր բարի մարդեր ըլլալու։ Ս. Փ. Սաղեզեան

7. Ոչինչ կը բաւէ այնմ որ ոչինչ կը գլանայ ինքեան։ Մասիլեոն

8 Սքանչելի՛ բան, քրիստոնէական կրօնքն որ կը թուի հանդերձեալ աշխարհի երջանկութիւնն-ունենալ եւեթ կէտ նպատակի, նաև յաստիս կը յօրինէ մեր երջանկութիւնը։ Մոնդեսքիէօ

9. Ով որ կ'ընէ զմարդիկ բարի և առաքինի, ապահով է՝ իր աշխատութենէ վերջ՝ չգտնելու ապերախտներ, քանի որ առաքինութիւն և ապերախտութիւն անհաշտ են միմիանց։ Ֆենլոն

ԾՐԱԳԻՐ
ԿԱՆՈՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ԿԱԹՈՂԻԿԷ-ՀԱՅՈՑ

ԳԼՈՒԽ Ը.
ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

Յօդ. 97.— Վարչական ժողովը ինքը կը պատրաստէ կամ պատրաստել կուտայ այն ամէն թղթերը, որք Պետական պաշտօնէութեանց պիտի ուղղուին։ Դարձեալ ի Պետութենէ եկած հրամանա-

գիրք և զեկուցումներ կը յանձնուին և կը հաղորդուին Վարչ. ժողովոյ Դիւանին։

Յօդ. 98.— Գաւառական Առաջնորդաց և ժողովրդեան մէջ ծագած խնդրոյ լուծման կամ կարգադրութեան համար, եթէ ծագած խնդիրք զուտ կրօնական հանգամանք չունին, Վարչ. ժողովոյ որոշմամբ միայն, ի հարկին անդւոյն վրայ, պատուիրակ մը կը ղրկուի։ Եթէ խնդիրը խառն է, Վարչ. ժողովոյ որոշմամբ Կրօն. և Վարչ. խառն ժողով կը գումարուի և ի հարկին պատուիրակ մը կը ղրկուի։

Յօդ. 99.— Վարչ. ժողովոյ անդամոց պաշտօնը երեք տարի կը տեւէ և վերընտրելի են։

Յօդ. 100.— Վարչ. ժողովոյ անդամներէն հրաժարող կամ վախճանողներուն տեղ ընտրութեան քուէհամարին մէջ առաւելութիւն քուէից ունեցող անձը պաշտօն կը վարէ յառաջացման ցանկին համեմատ. եթէ յառաջացման ցանկը սպառած ըլլայ, այն ատեն Երեսփ. ժողովոյ կ'առաջարկուի պակասեալ անդամոց ընտրութիւնը լրացնել։

Յօդ. 101.— Վարչ. ժողովը՝ Երեսփ. ժողովոյն տարեկան կանոնաւոր գումարմանց կը ներկայացնէ տեղեկագիր մը որ կը պարունակէ Վարչութեան եայլ եայլ ճիւղերու վրայ լրացեալ տարւոյն հաշիւը և յառաջիկայ տարւոյն նախահաշիւ Ելեւմտից հաշուեցուցակը (պիւտճէն)։ Նոյնպէս և գաւառական Վարչութեանց կողմանէ մատուցուած տեղեկագիրներու ամփոփումը և լրացեալ տարւոյն հաշիւները և յառաջիկայ տարւոյ ծրագիրը (փրօկրամ)։

Յօդ. 102.— Վարչ. ժողովը իրեն ներկայացուած խնդիրները պատկանեալ խորհրդներուն կը ղրկէ և անոնց խորհրդածութիւնը չառած՝ գործադրութիւն չկատարեր։ Խորհրդոյ մը որոշումները ի հարկին կրնայ մերժել և յարմար դատած որոշումը տալ։

Յօդ. 103.— Սահմանադրական խնդիր մը պատահած ատեն, որուն անմիջական լուծումը անհրաժեշտ է, Պատրիարքը իւր անձնական պատասխանատուութեան ներքեւ անձամբ կը կատարէ նոյն խնդիրը և յառաջիկայ նիստին մէջ ըստ կանոնի արձանագրել և վաւերացնել կուտայ։

Յօդ. 104.— Վարչ. ժողովը ամէն շաբաթ իր սովորական նիստը կը գումարէ Ատենապետին հրաւիրագրով և օրակարգն ալ Վարչութեան Դիւանին կողմէ կը պատրաստուի. բայց արտաքոյ կարգի պարագաներու համար կրնայ միշտ նիստ կազմել Վարչ. ժողովոյ կողմանէ եղած պաշտօնական անուանումները և փոխարացումները և այլ յարաբերական գործոց վերաբերեալ գրութիւնները՝ թէ՛ մայրաքաղաքին և թէ՛ գաւառաց համար Վարչ. ժողովոյ կողմանէ պատրաստուելով, բայց Կ-Պատրիարքէն ստորագրուելով՝ գործադրութեան կը դրուին։

Յօդ. 105.— Երեսփ. ժողովոյ մէջ առնուազն հինգ երեսփոխանք միանալով կրնան Վարչ. ժողովոյ կողմանէ տրուած որեւէ որոշման նկատմամբ գրաւոր հարցապնդում մը ընել, և եթէ նոյնը ընդունուի ժողովքէն և Վարչ. ժողովոյ կողմանէ տրուած բացատրութիւնը գոհացուցիչ չնկատուի, կրնան անվստահութեան քուէ պահանջել։ Այս պարագային կեդրոնական Վարչական ժողովը պաշտօնէ կը դադրի օրինաւորապէս գումարուած Երեսփոխանական ժողովոյ ներկայ անդամոց երկու երրորդին քուէովը։

Յօդ. 106.— Եթէ Կաթողիկոս-Պատրիարքի և Վարչութեան միջեւ անհամաձայնութիւն պատահի տրուած որոշման կամ որոշման գործադրութեան նկատմամբ, Կ-Պատրիարքը իրաւունք ունի այդ խնդիրը Վարչութեան յաջորդ նիստին յետաձգել։ Յաջորդ նիստին եթէ Վարչական անդամոց մեծամասնութիւնը դարձեալ պնդէ իւր կարծեաց վրայ, խնդրոյն լուծումը կը ներկայացուի Երեսփ. ժողովոյ որոշման։

Յօդ. 107.— Վարչ. ժողովը կ'անուանէ Տէրութեան և Պատրիարքարանի միջեւ եղած յարաբերութեան գործոց գլխաւոր պաշտօնեայն, այսինքն ընդհանուր գործակատարը (գաբու քէհեա) աշխարհական գաւէն, ինչպէս նաեւ Պատրիարքարանի միւս ամէն պաշտօնեաները բաց ի Պատրիարքարանի Կնքապահ վարդապետէն որ Վարչ. ժողովոյ և Կ-Պատրիարքի միջեւ գոյացած համաձայնութեամբ կազմուած ընտրելեաց եռանուն ցանկէ մը մէջէն կ'ընտրուի գաղտնի քուէարկութեամբ։ Իսկ Կաթողիկոսական Դիւանի և Կաթողիկոսարանի եկեղեցական և աշխարհական պաշտօնեաները՝ Կրօն. և Վարչ. համագումար խառն ժողովոյ մէջ գաղտնի քուէարկութեամբ միայն կ'ընտրուին։

(Շարունակելի)

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՀՐԱՒԷՐ

ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՅ (Կ-ՀԱՑՈՑ

Տէր,

Պատիւ ունիմ հրաւիրել Ձեզ յԱզգային Երեսփոխանական ժողով, որ պիտի գումարի առաջիկայ Ուրբաթ, ամսոյս 28ին, յետ միջօրէի ժամը 3ին (ք. եւ.), ի Բերա, Կաթողիկոսարանի սրահին մէջ։

Մնամ մեծարանաց հաւատարիմ

Ատեն. Ազգ. Երեսփ. ժողովոյ
Ա. Յ. ԵՐԱՄ

Բերա, 25 Յունուար 1911

ՕՐԱԿԱՐԳ

Ազգային Կանոնագրութեան Ծրագրի քննութիւն։

Կ-Բաթրիգ րիւթպ. Թերզեան էֆ. հազրէթլերի, գաբու քէհեասը Գերյ. Յովհաննէս Թ. Ծ. Վ. Կլորիկեան իլէ պիրլիքտէ կէչէն կիւն սատրազամ բաշայը վէ Աեան իլէ Մէպուսան մէճլիսլերի րէյիսլերինի զիեարէթ էյլէ, Պապը Ալի հարիգինտէն տօլայը պէհանը թէշէքքիւր էթմիշլեր տիր։

*** Շիմտի Սամսոնտան ալտըղըմըզ պիր մէքթուպտա մէմնունէն օգուտըղըմըզա կէօրէ, մահալլի միլլէթիմիզ միւթէպէրանընտան վէ միլլէթիմիզ խայըրխահլարընտան Յովհաննէս էֆ. Հէքիմեանըն պէօյիւք մախտումը Մկրտիչ էֆ. Հէքիմեան իլէ միլլէթիմիզ Թրապիզօն միւթէպէրանընտան Մըսըրեան էֆ.նին քերիմէի միւհթերէմէսի Մատմազէլ Անթուանէթ Մըսըրեանըն բէյնը իզտիվաճը, Յովը ըն 16նճը կէճէսի, Սամսոնտա մուհթէշէմ սուրէթտէ իճրա իտիլմիշ տիր։ Իշպու զիյաֆէթ՝ Սամսոն Ժողովրդապետի Գեր. Մկրտիչ Վ. Մուրատեանի րիեասէթ իթմիշ, վէ տավէթլի օլարագ բէք չօգ միւթէպէր զէվաթ հազըր պուլունմուշլար տըր։— Հէքիմեանլար՝ Սամսոնտա վէ Մըսըրեանլար՝ Թրապիզօնտա Բաքէ գումպանիասընըն աճէնթէլերի տիրլեր։ Կէրէք Մկրտիչ էֆ. վէ կէրէք Մատմազէլ Անթուանէթ, էվսաֆը մէմտուհէ իլէ մութթասըֆ օլուպ, իշպու իզտիվաճտան տօլայը թարաֆէյնի վէ ֆամիլեալարընը թէպրիք իտէրիզ։ Մատմազէլ Անթուանէթ՝ Երեսփ. ժողովըմըզ պիրինճի Ատենապետի՝ ահանը քիրամտան Արամ էֆ. Երամեանըն հէմշիրէզատէսի օլմագլէ, միւշարիլէյհէ տախի պու միւնասէպէթլէ պէհանը թէպրիքաթ իլէրիզ։

*** Տիւնքի մէճլիսի վիւքելատա, Էրմէնի բաթրիքի Դուրեան Սրբազանըն բաթրիգլիքտէն իսթիֆասը գապուլ օլունմըշ, վէ պու գարար՝ թաստիգ գըլընմագ իւզրէ Ջաթը հազրէթը Բատիշահիյէ արզ իտիլմիշ տիր։

ՊԱՊԸ ԱԼԻ

ՀԱՐԻԳԻ ՄԻՒԷՍՍԻՖԻ

Կէնճ-Թիւրքլերին ուզրատըղը իքի պէօյիւք հարիգ ֆէլաքէթինտէն սօնրա,— պիրի Չըրչըր հարիգի, տիկէրի Չըրաղան սէրայը հարիգի,— իւչիւնճիւ օլարագ, բաղար իրթէսի սապահը տախի, հէնուզ չէֆֆագ սէօքմէզտէն էվվէլ, տէվաիրի ալիէյի հիւքիւմէթին մէրքէզի օլան Պապը Ալինին մուհիմ պիր գըսմը միւհթերէգ օլմուշ տըր։ Հարիգ. ճ պինայը միւքէլլէֆին թէլէկրաֆ տաիրէսինտէն զուհուրա կէլմիշ տիր։ Տէվաիրին պիւճիւմլէ օտաճըլարը, գավաս վէ խատէմէսի, Պապը Ալինին ալթ գաթտաքի գօղուշլարընտա եաթմագտա օլտուգլարը հալտէ, պունլար, եարը կէճէտէն իքի եախօտ իւչ սաաթ սօնրա, իւսթ գաթտան իշիթտիքլերի պաղըրըշլարտան ուեանարագ, հէման եաթագլարընտան սըչրաեըպ, սէալէրին կէլտիկի թարաֆա գօշմուշլար տըր։ Պու արա մէրտիվէնլէր եանմագտա օլուպ, Շուրայի տէվլէթ օտաճըլարը՝ սու թէմաըիքիյէ մէշղուլ օլմուշլար, տիկէր տաիրէլերին օտաճըլարը տա, իճապը հալինտէ մէվճուտ էշեայը գուրթարմագ իւզրէ քէնտի տաիրէլերինէ գօշմուշլար տըր։ Տէրհալ Պապը Ալինին գարագօլլարը վուգուաթտան խապէրտար օլարագ, հէր նէ գատար վասըթալար էքսիքմիշ իսէ տէ, եինէ լազըմ կէլէնի իճրա իթմիշլեր վէ ճիվարլարա խապէր վէրմիշլեր տիր։ Եագընտաքի գըշլատան ասքէրլէր, վէ պատէհա Պապը Սէրասքէրի իթֆաիյէ էֆրատը եէթիշմիշլեր տիր։ Նէ՛ չարէ քի, իչ իչալէն կէչմիշ տիր. պունտանլա պէրապէր կէլէն զաբթիյան, պօլիս, ժանտարմա վէ իթֆաիյէ էֆրատը՝ ահէնկին չօնիւնիւ ալմագ իւզրէ հայրէթ սուրէթտէ չալըշմըշլար տըր։ Եարըմ իթմիշ վէ տէֆթէրլէրի, էշեայը գուրթարմագ իչին իչերիյէ կիրմէք իմքեանսըզլըղընտան, անճագ թանըրըմըշ օլան քիմսելէր իլէ իլէ նարտըվանլըքլար ալընմըշ տըր։

Սատրազամ բաշա, Նիշան-թաշընտա քէնտի գօնաղընտա պուլունտուղը սըրատա, սաաթ ալթը, 11 րատտէլէրինտէ, Էմնիյէթ ումումիյէ միւտիրի Ղալիպ պէյ թարաֆընտան չէքիլմիշ օլան թէլէկրաֆլա վուգուաթտան խապէրտար օլարագ, տէրհալ մահէլլը հարիգէ կէլմիշ տիր։ Վիւքէլատան իքի տիկէր տախի նազըրը, օնտան սօնրա աալիէ, հարպիյէ վէ խարիճիյէ նազըրլարը եէթիշմիշլեր տիր։

Ղալիպ պէյ՝ պիր գաղէթա մուխապիրինէ աթիտէքի պէյանաթտա պուլունմուշ տըր. «Եաթմըշ իտիմ. սաաթ ալթը. 4 րատտէլերինտէ Պապը Ալի պօլիս գօմիսէրինտէն հարիգ հազգընտա թէլէֆօնլա խապէր ալտըմ։ Պէն տէ, տէրհալ տախիլիյէ նազըրը Թալէաթ պէյէ պիլտիրտիմ։ Ֆագաթ գաթէն Թալէաթ պէյ խապէր ալմըշ օլտուղընտան, մահէլլը հարիգէ կէլտիք։ Մուվասալէթիմիզ էսնասընտա Պապը Ալինին պէօյիւք գըսմը գաթէն եանմագտա իտի։ Ֆագաթ եինէ թէշաքքիւլը լազըմէյի իթթիխազ իտէրէք, Խարիճիյէ Նէզարէթի տէվաիրինի քամիլէն վէ Մագամը Սատարէթի գըսմէն գուրթարմաղա մուվաֆֆագ օլտուգ։ Հարիգին սէպէպը զուհուրինէ կէլինճէ, հէր նէ գատար հէնուզ թէմամիյլէ անլաշըլամամըշ իսէ տէ, գաթէն օլմասը մավհիմ վէ մուհազզագ տաա օլունամաքլըր։ Ղալիպս ամէն, Պապը Ալի թէլէկրաֆխանէսինտէքի սոպանըն պուրղամասընտան զուհուր իթմիշ տիր։ Իմտատ խատէմէլէր, էվվէլէ պիզէ խապէր վէրմէլի իքէն, ամէլէի քէնտի քէնտիլէրինտէն կէլտիքլերի գատար սէօնտիւրմէյէ չալըշմըշլար, վէ Պապը Ալիյէ եաթան ասքէրլէր վէ պիրիմ մէմուրլարըմըզ տա եարտըմ իթմիշլեր տիր։ Անճագ հարիգին եանքըլմագտա օլտուղըն կէօրմէքլէրի իւզէրինէ պիզէ խապէր վէրմիշլէր, վէ էն սօն տամլըղտա Պապը Ալինին տէմիր գապուսընըն անախթարլըղը ղայպ իթտիքլերինտէն, վէսաիթի մուլավէնէթին կէճիքմէսինէ պու տա պիր սէպէպ օլմուշ տըր»։

*** Իքի գաչէ սատրազամըն պաշգա, Տախիլիյէ նէզարէթի տաիրէսի եանմըշ տըր։ Բէ-գալիբ Շուրայի տէվլէթին քափֆէսի տաիրէլէրի, Սատարէթ միւսթէշարլըղը տաիրէսի, Պապը Ալի թէշրիֆաթճըլըղ տաիրէսի վէ Սատարէթ քիթապէթ տաիրէսի եանմըշ տըր։ Խարիճիյէ նէզարէթինտէ եալընըզ նագըր տաիրէսի պուրթուլմուշ իսէ տէ, պիւթիւն էշեասը վէ ավրագլարը տաբմատաղըն վէ ջիխարագ օլմուշ տըր։ Խարիճիյէ նէզարէթինին վէ Շուրայի տէվլէթին տէֆթէրլէրինտէն, էվրագընտան պէօյիւք գըսմը եանմըշ տըր։

Պիրաց թէտգիգ միւլաթէլէֆ նէզարէթլէրտէն Շուրայի տէվլէթէ թէսլիմ իտիլմիշ օլան պիր չօգ գանուն լայիհալարը տախի խարապ վէ մահվ օլմուշ տըր։ Պապը Ալինին ալթընտաքի մախզէնտէ պուլունան գումաշ գուտուսատ գուրթուլմուշ տըր։

*** Թահգիգաթա, սաաթ 7տէ, Էմնիյէթ ումումիյէ միւտիրի Ղալիպ պէյին վէ Իսթանպօլ պօլիս միւտիրի Պետրի պէյին թահթը րիեասէթլէրինտէ պաշլանմըշ տըր։ Պապը Ալիտէ միւսթախտէմ խատէմէ, պօլիս մէմուրլարը վէ ժանտարմալար իսթինթագ իտիլմիշլէր տիր։ Սաաթ 8 րատտէլէրինտէ միւսթանթիգ Մահիր էֆ. տէ կէլէրէք, թահգիգաթա տէվամ օլունմըշ տըր։

Սատրազամ բաշա իլէ հարպիյէ, տախիլիյէ վէ խարիճիյէ նազըրլարը թօփլանըպ, սաաթ 10տա գատար իճրայի մէշվերէթ էթմիշլեր տիր։ Սաաթ 10տա, հարպիյէ նազըրը, Պիրինճի օրտու գումանտանը Զէքի բաշա իլէ պիրլիքտէ մահէլլի հարիգի թէրք իթմիշլեր տիր։ Սաաթ 9տա տախի իթֆաիյէ էֆրատը կիթմիշլեր տիր։ Պունլար, Զէքի պէյին բաշանըն վէ պինպաշը Րիւշտի պէյին գօմանտասը թահթընտա սօնունա գատար ամէլէի սէօնտիւրմէյէ իշթիրաք իթմիշլեր տիր։

*** Տախիլիյէ նէզարէթինին սանտըղը գուրթարըլմըշ վէ թէմիր գասալարտան պիրի չըգարըլմըշ տըր։

*** Բաղար իրթէսի կիւնիւ սաաթ 10տա, վէգնէ տախիլիյէնին ալթ թարաֆընտան աթէշ թէքրար պաշ կէօսթէրմիշ իսէ տէ, օրատա պուլունան իթֆաիյէ էֆրատընըն ղայրէթիյլէ սէօնտիւրիւլմիւշ տիւր։

*** Զաթը հազրէթի Բատիշահի, հարիգ հազգընտա խապէրլէր ալմագ իւզրէ եավէրլէրի կէօնտէրմիշլէր, մաբէյնը Հիւմայունը պաշ քիթապէթինէ պաշ թէշրիֆաթճըլըգը տախի խըզմէթ պուլունմըշլար տըր։

*** Խարիճիյէ նէզարէթինին խազինէ տէնիլէն պէօյիւք էվրագ տոլապըն հիչ պիր խալէլ կէլմէմիշ տիր։

*** Պու հարիգին վէրտիկի մաարիֆ զարար, 100,000 լիրա թախմին իթիլմէքտէ տիր։— Պապը մէհաֆիլտէ, հարիգի մէգքիւրըն գասարի օլտուղը վէ պապը ֆիրարի պաշլարըն վէրտիքլէրի րըշվէթ պարալարընտա թամամէն իրթիքեապ իտիլտիկի րիվայէթ օլունուեօր։— Թէլէֆին իտիլտիկի կէօրէ, թէլէկրաֆխանէնին սօպասընտա աթէշ գալմամըշ վէ օտաճըօլտուգտան սօնրա կիթմիշ տիր։— Եանկընըն իչէրտէն կէօրիւլմէյիպ, տիշարտան կէօրիւլմիւշ օլմասը տա, կէճէլէրի պէր միւթատ պէքճիլիք իտէն ժանտարմա իլէ ասքէրին՝ քէնտի վազիֆէլէրինտէ ղֆլէթ իթմիշ օլտուղլարընը կէօսթէրմէքտէ տիր։— «Թէրճէմանը Հագիգաթ»ըն տաիլիմաթընա նազարան, Շուրայի տէվլէթ տէվաիրի՝ Սուլթան-Մահմուտ թիւրպէսի գարշըսընտա՝ Մէրքէզ գօմանտանը սաապըգ Արիֆ բաշանըն գօնաղընտա, վէ սաիր գալէմլէր իսէ, հարիգտէն մասուն գալան մահէլլէրէ նագլ իտիլէճէք տիր։— Պու հարիգ, թէլէկրաֆլա հէր թարաֆա պիլտիրիլմիշ տիր։— 1225 սէնէսինտէն պէրու մէվճուտ օլան Թէշրիֆաթ էվրագը եանմըշ վէ Խարիճիյէ նէզարէթինին միհրի ղայպ օլմուշ տըր։— Պապը Ալինին եանան գըսըմլարընըն ինշաաթընտա կէլէճէք հաֆթա պաշլանաճագ տըր։— Տիկէր պիր խապէրէ կէօրէ, եանկընըն գաղանէն օլտուղը՝ գարաճը Թահիրին շահատէթիյլէ թասթիգ գըլընմըշ տըր։

*** Տիւն, Մէճլիսի վիւքէլատա, ...

տարէֆ տաիրէսինին պէօյլէ բեամը գապուլ սալօնընտա խօրլանմըշ վէ Պապը Ալի հարիցինին սէպէպլէրի վէ նէնիտէն ինչապը պլանլարը ուղլերինէ իճրասի միւզաքերէ խուլմըշ տըր։

*** Աւանտամ Հիւսէյին Հիլմի բաշա, Շէվքէթ Թօրղուտ բաշա վէ Խախամպաշը էֆ.՝ տիւն մապէյնը Հիւմայունա կիտէրէք, Պապը Ալի հարիցինտէն տոլայը Զաթը Շահանէյէ պէնտէնը թէէսսիւֆ իթմիշլէր տիր։— Պապը սիւֆէրա, խարիճիէ նազըրընա վէ սէֆարէթ թէրճէմանլարը տախի խարիճիէ միւսթէշարընա պէեանը թէէսսիւֆ էյլէմիշլէր տիր։

*** Պու հարիգատէ դայ խախօտ միւհթերէգ օլան էվրագըն ճէտվէլի. 1. Էվրաքը գայըը մէնգուլէ գանունը։ 2. Շէհիր էմանէթի մէնֆաաթընա բիանգօ նիզամնամէսի։ 3. Զարանտճագատա տավալը արազիյէ այիտ միւֆէթթիշ Սէյիտ պէյին րապօրը։ 4. Սէնայինին թէշվիգի իչին վէրգը գանունու։ 5. Անօնիմ շիրքէթլէր նիզամնամէսի։ 6. Իսթիխապը մէպուսին գանուն լայիհասը։ 7. Մալիէ մէմուրլարըն քէֆալէթի գանուն լայիհասը։ 8. Գուվվայը պէրրիէ վէ պահրիէ գայիթանընըն գամմը մաաշ գանունը։ 9. Շէհիր էմանէթիյէ Իսթանպօլ վիլայէթինին միւլէշտիրիլմէսի գանուն լայիհասը։ 10. Իսթանպօլ թրամվայլարը իմթիյազընըն պագը մէվատտըրընըն թաատիլի նիզամնամէսի։ 11. Աւարը աթիգա միւհաֆազասընըն նիզամնամէսի։ 12. Ասանտա վուգուաթընտա միւթէզարրըր օլանլարա թազմինաթ վէրիլմէսի գանունլարը։ 13. Ժանտարմա վէ օրտու գայիթանընըն խաճրանլարը գանուն լայիհասը։

*** Պապը դայէթ մուհիմմ էվրագըն խանմըշ օլտըղը շայիալարը բէանըն թէզգիպ խըլըէրէք, հանան էվրագըն, նիպէթէն պէօյլէ էհէմմիյէթի պուլընմատըղը պիլտիրիլմիշ տիր։

*** Էհնէսի տէվլէթէրի իլէ վալիլէր վէ սաիր րիճալը տէվլէթը Օսմանիէ թարաֆընտան հարիցի մէզգիւրտէն տոլայը թէէսսիւֆէ միւպէյին թէլէկրաֆնամէլէր կէլմէքտէ տիր։

ԵԷՄԷՆ ԱՀՎԱԼԻ

Թիւրքճէ ղազէթալարտա օգունմըշ տըր։

Հիւտէյտա, 23 յնվ.— Սանտա միւսատէմէլէրի հագգընտա շիմտի թաֆսիլաթ ալընմըշ իսէ տէ, սուրէթը գաթիյէտէ տօղրու օլտուղը անլաշըլամըշ տըր։ Տօգուզ կիւնտէն պէրու տէվամ իթմէքտէ օլտուղը անլաշըլան մէզգիւր միւսատէմէլէրտէն խալընըզ կէչէն բազար աքշամի միւսատէմէ բէք շիտտէթլի օլմուշ, ասքեր՝ միւխթէլիֆ նօգթալարտան շէհրէ թէարրուզաթտա պուլունմըշլար տըր։ Շէհրին միւտաֆաասը թէէմին խըլընմըշ օլտուղընտան, օ կիւն վէ կէճէ տէվամ իտէն պու միւսատէմէտէ 3-400 գատար թէլէֆաթ վէրէրէք, ասքեր չէքիլմէճէ մէճպուր օլմուշ, վէ էլէճվիմ տէվամ իթտիկի թէհագգուգ իտէն միւսատէմէլէր հագգընտա թաֆսիլաթ ալընամըշ տըր։ Մէզգիւր միւսատէմէտէ ասքէրին միգտարը թէլէֆաթը անլաշըլամատըղը, վէ առըլարտան պէօյլէ գըտմընըն իքի կիւնտէն պէրու Հիւտէյտա ճիվարընտա պուլունմալարընա նէզարէն, Սանատտա 3-4 միւսատէմէ վուգուի բէք տէ մէմուլ օլմատըղը գանն խըլընմաքտա տըր։

*** Թանին ղազէթասը, մալումաթը բէամիէյէ պինաէն, պապը Եէմէն Արապլարընըն՝ Իմամ Եահիաեա պարչը ասաքիրի Օսմանիէ իլէ պիրլէշտիքլէրի հագգընտա տէվէրան իտէն շայիալարը թէքզիպ իտիեօր։ Սէյիտ Իտրիսին վըրըլտամամտաեա պաշլամասընտա պագըլըրտա, Ասիրին անվալի տէ քէսպը վէխամէթ իթմիշ տիր։— Ասաքիրի Օսմանիէ գօմանտանը՝ ասքեր թարաֆընտան Հիւտէյտա ուղերինէ թէարրուզ վուգուը պուլանճաղընը խապէր ալարագ, իճրասը իգթիզայ իտէն գուվվէթի պիր միւֆրիզէ կէօնտէրմիշ տիր. պու միւֆրիզէ՝ հէր թարաֆտա 4 սաաթ տօլաշտըգտան սօնրա շէհրէ ավտէթ իթմիշ, վէ էշգիաանըն շէհրէ իւչ սաաթ խազըն օլտուղլարընը, լաքին պիր թէարրուզա ճէսարէթ իտէպիլէճէք գատար գուվվէթլէրի պուլընմատըղընը թային իյլէմիշ տիր։

*** Պու կիւնքի «Ժէօն-Թիւրք», Հիւտէյտա տրապընտաքի գապը պօզուլմըշ օլտըղընտան, հիւքիւմէթէ եէնի խապէր կէլմէտիքինի եազըեօր։ Լաքին «Թանին»տէ «Սօն խապէր» սէրլէվհասը ալթընտա աթիտէքի թէլէկրաֆլար կէօրիւլմիւշ տիր.

Հիւտէյտա, 24 յնվր.— Շէհրին տախիլինտէ սիւքիւնէթ հիւքմ իթմէքտէ իսէ տէ, էհալիճէ հէյէճան մէվճուտ տըր։ Միւթէաատիտ միւֆրիզէլէր՝ շէհիր տախիլինտէ թէէմինը սիւքիւն վէ ասայիշ իչին՝ կէզմէքտէ տիր։ Պունտան պաշգա խասթալըգ էհալիյէ տէնչէթ վէրիեօր։ Տիֆօ միւսապլարըն միգտարը 40ը կէչմիշ իտի։ Ասաքիրին անվալը սըհհիյէսի հագգընտա թէտապիրը լազըմէ իթթիխազ խըլընմէքտէ տիր։

Հիւտէյտա, 24 յնվր.— Պուլթին կէճէ ասըլարըն թէարրուզլարընա պէքլէնմիշ իսէ տէ, պուլընտըղլարը մահալլէրտէն իլէրլէմէմիշլէր տիր։ Զանն օլընտըղընա կէօրէ, ասըլար նէնիտէն գուվվէթ ալմագ իւզրէ պէքլէմէքտէ տիրլէր։

Հիւտէյտա, 24 յնվր.— Շիմտի ալընան մալումաթա նէզարէն, Սանաայը մուհասէրէ իտէն ասըլարըն պիր գըսմը Հիւտէյտա ուղերինէ հարէքէթ իթմիշ տիր։ Էչգըեանըն Հիւտէյտա ճիվարընտա պուլունմալարընտա գաթիէն խօֆ մէվճուտ օլմաեըպ, լաքին էհլէրինտէ քէչիլանլարըն միւքէմմէլ օլտըղը թահգիգ գըլընմըշ տըր։

*** Արնավուտլուգ ըէտիֆ թապուրլարընըն պիր գըսմը Եէմէնէ սէվգ խըլընմըշ, վէ տիւն չէհրիմիզտէն պիր թապուր ասքէր Եէմէնէ միւթէվէճճիհէն հարէքէթ էյլէմիշ տըր։

ԻՆԿԻԼԹԷՐՐԱ ԲԱՐԼԱՄԷՆԹՕՍԸ

Ինկիլթէրրա Բարլամէնթօսը, էվվէլքի կիւն մուխթամիթան ասուրէթտէ աչըլմըշ, վէ գրալըն նութգընտա, Ինկիլթէրրա տէվլէթինին՝ տիկէր տէվլէթլէր իլէ միւնասէպաթը տօսթանէսի պէրտէվամ իտուկի պէեան խըլընտըգտան սօնրա, Իրանըն գարըշըգլըղը սէպէպիլէ Ինկիլիզ թիճարէթինէ զարար կէլտիկի իչին, Ինկիլթէրրանըն՝ հիւքիւմէթը Իրանիէյէ պազը թէկլիֆաթ իճրասընա մէճպուր օլտուղը, ֆագաթ սօն վագըթլարտա պիր տէրճէ անվալըն իսլահ խըլընտիկի պէեան օլունմըշ տըր։— Պու նութգը գըրալիյէ վէրիլէճէք ճէվապ՝ Լօրտլար մէճլիսինտէ միւզաքերէ օլունուրքէն, հիւքիւմէթին վէքիլի՝ Մաքէտօնիատա սիւլհ իստիմնանը թօբլանմասը ըըրատընտա էհալիյէ խըլէն մէզգիւրին՝ Ինկիլթէրրաեա խարիճիէ նազըրը թարաֆընտան թէտգիգ խըլընէճէկինի, վէ Մաքէտօնիատա պիլա թէֆրիգ քաաֆֆէյի անասըրըն ասիլանէ մուամէլէյէ մազհար օլմասը լազըմ կէլտիկի հագգընտա հիւքիւմէթը Օսմանիէնին մէսուլիյէթինի հէր քէսին թէսլիմ իտէճէկինի մէմուլ իյլէտիկինի սէօյլէմիշ տիր։

ԹԻՒՐՔԻԱ ՎԷ ՌՈՒՍԻԱ

Ռուսիանըն չու էսնասէ Դաֆգասիա թարաֆընտա եէնի ասքեր թօբլամասը՝ Իրան էնգըլասընը տէֆ իթմէք իչին օլմայըպ, Թիւրքիանըն Ուրմիէյէ տօղրու իլէրլէմէսինի մէն իչին օլտըղը՝ պիր Ալման ղազէթասընտա եազըլմըշ տըր։

ԹԻՒՐՔԻԱ ՎԷ ԱՒՍԹՐԻԱ

Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ ղազէթասը, Աւսթրիա խարիճիէ նազըրընըն, Տէլէկրաֆին մէճլիսինտէ «Աւսթրիա, իթթիֆագտէն օլան գարըշըգլըգլար գարշըսընտա հազըր պուլունմալը տըր» սէօզլէրինի թէֆսիր իտէրէք, տէմիշ տիր քի, «Տէլէկրաֆին ազալարը՝ խարիճիէ նազըրընըն իշպու սօլունտաքի պէեանաթընըն մագսատընի անլամըշ օլմալը տըրլար։ Կէնճ-Թիւրքիա, չու էսնասէ Եէմէն ասըլարընա գարշը տէնչէթլի պիր մուհարէպէյէ թէշէպպիւս իթմիշ տիր։ Էկէր Թիւրքիա, օրտուսընըն պիր գըսմընը Արապիսթանտա գալտըրմաեա վէ Էվրօպատա, խուսուսա Մաքէտօնիատաքի գուվվէյի ասքէրիեէսինի ղայիֆլէթմէյէ մէճպուր օլուր վէ ասքերի մուվաֆագըյէթսիզլիքլէր՝ հիւքիւմէթին պաչընտա պուլունան ֆըրգալարըն թէէսսիրինի ճէմաաթըն նազարընտա աղըրթըրսա, Պալգանլարտա գարըշըգլըգլար զուհուրա կէլէպիլիր։ Իշթէ խարիճիէ նազըրընըն անլաթմագ իսթէտիկի պու տըր։»

ՊԱԼԳԱՆ ԳՕՄԻԹԷՍԻ

Լօնտրատա միւթէշէքքիլ Պալգան գօմիթէսի րէիսի Մ. Պըգսթըն, Իսթանպօլտան Սօֆիայա կիթտիկինտէ, Պալգանտա Թրիպունա ղազէթասը մուհարրիրլէրինտէն պիրինէ աթիտէքի պէեանաթտա պուլունմըշ տըր. «Պալգան գօմիթէսինին՝ Մաքէտօնիատաքի պիչարէ Խրիսթիեանլար հագգընտա պէսլէտիկի թէվէճճիհաթ վէ օնլարըն խալանը անվալի հագգընտաքի արզուլարը ասլա թէպտիլ օլմամըշ տըր։ Պուլկարլար՝ Ռումլար վէ Արնավուտլար իլէ պէրապէր միլլի գիլիսալէր թէշքիլ իթմէլի վէ պու սուրէթլէ պիրլիքտէ չալըշմալը տըրլար։ Պու կիւն Էվրօպա տէվլէթլէրինին, Թիւրքիանըն տախիլի իշլէրինէ միւտախալէ իթմէլէրի միւմքինսիզ օլտըղը վէ իթմէլէրի արզու օլմատըղը հալտէ, Խրիսթիան անասըրը իչին, գուլլարտան գուրթուլմագ իւզրէ, պիրլիքլէրինի անլամագտան վէ Թիւրքլէր իլէ ագար իթթիֆագ չարէյմագտան պաշգա չարէ եօգ տըր։ Կէնճ-Թիւրքլէր թարաֆընտան Մաքէտօնիատաքի Պուլկարլար հագգընտա րէվա կէօրիւլէն զուլմլարը Պալգան գօմիթէսի տախմա թագպիհ իթմիշ տիր։ Լաքին մուազզամ տէվլէթլէր, հէր հալտէ իճրասը լազըմ օլան իսլահաթ իչին Կէնճ-Թիւրքլէրէ ուզուն պիր մէօհլէթ վէրմիշ օլտուգլարընտան, պու մէօհլէթին խիթամընտան էվվէլ միլարտան մուավէնէթ պէքլէնէմէզ։ Շիմտիլիք մէսէլէ Մաքէտօնիա էհալիսինին վազիյէթինի իսլահ, վէ էմնիյէթը շախսիյէսինի վէ սուրէթը կէնէրալիյէտէ սուրէթտէ մէլէգէ թէմինէ իթմէքտէն իպարէթ տիր։ Պունլար տա, անճագ չէրաիթ վէ անվալը թաթպիգ հարէքէթ խըլըրսա խըլընապիլիր։ Պու կիպի հարաքաթ, Պալգան գօմիթէսինին սայ ու ղայրէթինի գօլայլաթ աճագ էտրաք տահա զիեատէ միւշքիլլէշտիրիր։ Պալգան գօմիթէսի, Մաքէտօնիա Խրիսթիանլարը իչին չալըշմագտա տըր, վէ շիմտիտէն գիհաթէ էյի նէթիճէլէր էլտէ իտէճէկի մէմուլ տըր։ Կէնճ-Թիւրքլէրին խարէքէթ պիսապիթի միւնհէտիմ օլմատըգճա, չէրաիթ վէ անվալը հազըրէ տախմա նազարը տիգգաթա ալընմալը տըր։»

ԱՒՍԹՐԻԱՆԸՆ ՀԱՐԱՔԷԱԹԸ ԱՍՔԷՐԻՅԷՍԻ

Պէլկրատ, 5 փետր.— Սէրամէնվոտա նէշր օլընան ղազէթալարըն մալումաթընա կէօրէ, Աւսթրիա հէյէթը ասքէրիեէսի՝ Սըրպ վէ Եէնի-Բազար սանճագը հուտուտընըն պօյունճա եէնիտէն պիր թագըմ թէսսալիրը ասքէրէ իթթիխազ իյլէմիշ տիր։ Պու հալ՝ Սըրպիստա բէք զիեատէ մուճիպը էնտիշէ օլմըշ տըր։ Աւսթրիալըլար, Տրինա նէհրի ուղերինտէ քէօպրիւլէր ինշասը իչին տուպլար կէթիրմիշլէր տիր։ Քէօպրիւ ինշասընտան մագսատ, Սըրպիստա ասքէր կէօնտէրմէքլիկ մասթը մէէմինէ ալմագտան իպարէթ տիր։ Պէլկրատ ղազիթան գօմիսիօնը՝ Տրինա, Զօրնիկի, Գուլապա, Ժաւնժա խաթթը պօյունճա թէֆթիշաթ իճրա իյլէմիշ տիր։ Սըրպիա հուտուտը պօյունճա ասքէր նէրլէշտիրիլմէսի իչին, մէքթէպլէր, օթէլլէր վէ ախըրլար պօշալթըլմըշ տըր։ Պրանժօվտա գըշլա ինշասը իչին էմր վէրիլմիշ տիր։ Պէրին խաթթը ուղերինտէքի Թուզլա միւֆրիզէսի գօլ կէզմէքտէ տիր։ Սըրպ հուտուտը, սէյեար միւֆրիզէլէրլէ թագվիէ խըլընմըշ օլտըղը կիպի, գըշլալար տա հազըրլանմագտա տըր։ Աւսթրիա օրտուսընըն Եէնի-Բազար սանճաղընա կիրմէսի պու սուրէթլէ թանթը թէմինէ ալընմըշ տըր։ (Նասիօնալ)

ԱՑԻՍԹԻՖԱՆՕՍ ՄԻԽԱՍԱՏԷՄԷՍԻ

Պու միւսատէմէնին թէլէկրաֆ մէմուրը Մ. Մինա Գարավասիլինին պիր խէթասընտան իլէրի կէլտիկի նէթիճէյի թահգըգաթլա անլաշըլմըշ տըր։— Իսթանպօլտան հարէքէթ իտէն 58 նը լը խօճը թրէնինին մաքինիսթի Լուգա, նիւք թրէնինին կէլմէքտէ օլտըղընը ուզագտան կէօրմէքլէ, տիւտիւք չալմագա պաշլամըշ վէ գաղանըն էօնիւնիւ ալմագ խօլընտա գօմանտա վէրմիշ տիր. գարշըտան կէլմէքտէ օլան էտրիէ նիւք թրէնի մաքինիսթի տէ, Իսթանպօլ թրէնինի կէօրմէքլէ, պիր ագ կէրիլէմէք խօթէմիշ իսէ տէ, սիւրաթըննը պիրտէն քէստիրէմէտիկինտէն, • էսնաստէ տուրմըշ օլան Իսթանպօլ թրէնի ուղերինէ տիւշմիշ տիր։ Իշթէ պու արա, նիւք թրէնինին կարտ-ֆրէնի, Էտիրնէլի Սթավրի Գօնտուրօբուլօ, թրէնտէն ալթլամագ իսթէտիկինտէն, աեագլարը իքի վակօն արասընտա գալարագ, գուրթուլամամըշ, վէ նիւք վակօնլարը թութուշտուղընտան, պիչարէ եանըգ քէօմիւր քէսիլմիշ տիր։ Պու գազատա մէմուր վէ խօճը պիր գաչ նուֆուս, աղ չօգ խաֆիֆ սուրէթտէ եարալանմըշլար տըր։ Եանկընըն, օ էսնատէ իքի լօգօմօթիֆին պաճալարընտան չըգան ղազըլօմըշլարըն վակօնլարտաքի սամանլարը թութուշտուրմասընտան զուհուրա կէլտիկի թահգիգ գըլընմըշ տըր։

Պիչարէ Սթավրինին եանմըշ ճէսէտի Մաքրիքէօյիւ Ռում քիլիսէսինէ նագլ իլէ, ճէնազէ ալայընտա բէք չօգ էհալի հազըր օլտուղը հալտէ, տէֆն խըլընմըշ տըր։ Իսթանպօլտան հարէքէթ իտէն խօճը թրէնինտէ խալընըզ 5 քիշի պուլունուպ, պունլարտան իւչիւ աղ չօգ մէճրուհ օլմըշլար տըր։ Քէօմիւր, պօղտայ, սաման, արփա վէ սաիրէ նիւքլիւ նիւք վակօնլարընըն 35 վակօնընտան 12սի քամիլէն միւհթէրէք օլմըշ տըր։ Խօճը թրէնինտէն խալընըզ 4իւ խալյաճէ խասարաթա ուղրամըշլար տըր։ Մահալլի վագըանա տախիլիէ վէ մէարիֆ նազըրլարը, Էմնիյէթը ումումիէ վէ Իսթանպօլ բօլիս միւտիրի պէյլէր, աթըլլայա իլէ պիրլիքտէ կիթմիշլէր տիր։ Անլէրին մուվասալէթինտէն էվվէլ, խաթթըն մուհաֆազասընա մէմուր օլան ասքէրլէր կէլէրէք, աթէշի սէօնտիւրմէյէ վէ խօճըլար իլէ չըմէնտօֆէր մէմուրլարընը գուրթարմագա չալըշմըշլար տըր։ Պատէհու թահգըգաթա պաշլանմըշ տըր։

Այիսթէֆօնօս բոսթասընըն թէլէկրաֆ մէմուրը Մ. Մինա Գարավասիլի վէ տիկէր մէմուրլար խաթիրմագ խըլընմըշլար տիր։ Գարավասիլի շէօյլէ տէմիշ տիր. «Մաքրիքէօյ թէլէկրաֆ միւտիրի՝ Սիրքէճիտէն հարէքէթ իտէն սօն խօճը թրէնինին՝ Էտիրնէտէն կէլէն նիւք թրէնինի Այաթթէֆանօստա գարշըլաճաղընը թէլէկրաֆլա պիլտիրմիշ իտի։ Պու խապէրի տէֆթէրտէ եազտըմ։ Հալպուքի պու գարշըլամա, ալէտտէվիյէ Մաքրիքէօյիւ բօթասիօնընտա վուգու պուլաճաղընտան, պու ֆիքրալըն գիմինի չալըրտը, վէ տիկէր թարաֆտան օ խապէրին՝ Եէշիլ-գիւլէտէն վէրիլտիկինի գանն իտէրէք, նիւք թրէնինին հարէքէթինի մէն իթմէտիմ։ Լաքին խէթամը տէրհալ անլատըմ։ Մաքրիքէօյիւ թէլէկրաֆ մէմուրը տա խէթայը անլամըշ իտի։ Միւսատէմէնին վուգուընի մէն իթմէք իւզրէ էլտէն կէլէնի եափտըգ իսէ տէ, իշ իշտէն կէչմիշ իտի։»

*** Շըմէնտօֆէր գումբանիասը Զաքէրեա խօլլար միւհէնտիս-մաքինիսթինի վէ պիր միւֆթիշ ամէլէ կէօնտէրմէքլէ, խօլ աչըլմըշ վէ թրէնլէրին սէյր ու սէֆէրի թէէմին օլընմըշ տըր։

*** Պու գազատա միւհթէրէք օլան պիչարէ կարտ-ֆրէն Գօնտօբուլօնըն ֆամիլեասընա, չըմէնտօֆէր գումբանիասը թարաֆընտան պիր մաաշ թախսիսինէ գարար վէրիլմիշ տիր։

*** Պու գազանըն զարարը 25-30,000 լիրա թախմին օլունուեօր։

ՄԻԹԷՖԷՐՐԻԳ ՄԱԼԻՄԱԹ

Շէհրիմիզ ֆուգարասը իհթիաճաթընա սարֆ գըլընմագ իւզրէ, Թարաֆը Շահանէտէն 20,000 ղչ. տահա իհսան պույրուլմըշ տըր։

Բէլ Մէլ Կազէթ նամ Ինկիլիզ ղազէթասընըն մալումաթընա նէզարէն, Ինկիլիզ հիւքիւմէթի՝ Մալթատաքի պաշ գօմանտանլըղը՝ Գանիրէյէ նագլ, վէ Մըսըրտաքի գուվվէի ասքէրիեէսինի թէզյիտ իտէճէք տիր։ Լօրտ Քիչնէրին Խարթումը զիեարէթի, պու մէսէլէ իլէ ալէգատար օլուպ, Ինկիլթէրրա՝ Սուտան հուտուտընը թագվիյէ իթմէք իչին եէնի լաֆհալար հազըրլամագտա իմիշ։

Պուլկարճա Վէթթի ղազէթասը Տիվանը հարպ թարաֆընտան պիլա միւտտէթ թաթիլ օլընմըշ տըր։

Երզրումտա տիւն չէտիտ պիր զէլզէլէ հիսս օլընտըղը վաքին զարար վէրմէտիկի՝ ալընան պիր թէլէկրաֆտան անլաշըլմըշ տըր։

ՄԷՃԼԻՍԻ ՄԷՊՈՒՍԱՆ

ՃՈՒՄԱ ԻՐԹԷՍԻ, 22 ՅՆՎՐ.

Մէճլիս, սաաթ 10.35տէ, Ահմէտ Րիզա պէյին թահթը րիեասէթինտէ աչըլըպ, զապթը սապըգըն թաատիգինտէն սօնրա, Սատարէթին պիր թէզքէրէսի օգունմըշ տըր։ Պունտա, Իսթանպօլտա պուլընան քաաֆֆէյի իմարէթլէրին գարանիմասը, վէ պունլարա իտիլէն մէսարիֆին՝ մէարիֆէլէրին իսլահընա սարֆ օլընմասը թէքլիֆ խըլընմըշ տըր։ Պու թէզքէրէ՝ էվգաֆ գօմիսիօնընա հէվալէ գըլընմըշ տըր։ Սատարէթտէն կէլէն տիկէր պիր թէզքէրէ իլէ կէօնտէրիլմիշ օլան պիր գանուն լայիհասընտա, 500,000 լիրա իլէ պէօյլէ քիւչիւք վափօրլար սաթըն ալընմասը վէ լիմանլար ինշա խըլընմէսի թէքլիֆ օլընմըշ տըր։ Պիւտճէ գօմիսիօնընա հէվալէ խըլընմըշ տըր։ Մէճլիս, Դանիմարքա Ատիլէ Սուլթան սէֆրայը՝ ղըղարըն թալիմ ս-

թէրզիյէսինէ մախսուս լիւէ հալինէ գոնմագ իւզրէ իճրա խուլնէճէք մեսարիֆի ինթիգալիյէնին ալընմասը խուսուսընտա պիւտճէ գոմիսիոնընըն վէրտիկի մազպաթայը պիր միգտար քէսէրէք գապուլ իթմիշ տիր։— Փիլօզաքրամա մախսուս գանունի լայիհասընըն միւզաքէրէսինէ, Զիրաաթ նէզարէթի թարաֆընտան վերան էֆ. Սուրէնեան հագըը օլտուղը հալտէ տէվամ օլունմըշ վէ իքմալ խոլմըշ տըր։

Տախիլիէ նազըրը Թալէաթ պէյ՝ խարճրահլար իչին իսթէտիկի ֆազլաի թախսիսաթ հագգընտա իզահաթ վէրմէք իւզրէ մէճլիսէ կէլմիշ օլուպ, լաքին պուհտան պահս օլունմազտան էվվէլ, Այիւթէֆաճիտտա կէչէն կէճէ վուգու պուլան չըմէնտօֆէր գազասը հագգընտա վագը օլան սուալէ ճէվապէն, ահվալը իզահաթը վէրմիշ տիր. «Տիւն կէճէ, ալաֆ. սաաթ 9ու, գազանըն խապէրինի ալտըմ. Տէրհալ էմնիյէթը ումումիյէ միւտիրինի, հէքիմլէր վէ իլաճլար կէօնտէրտիք։ Պէն տէ, միւսթէշարըն սէպէպլէրինի թէտգիգ իթմէք իւզրէ, նաֆիա նազըրը իլէ պիրլիքտէ մահալլի վագըաեա կիթտիմ. Այնի վագըթտա, Մաքրիքէօյիւնտէն հարէքէթ իտէն թրէն իլէ Այիւթէֆաճիտտան կէլէն 58 Ն. լը թրէնին միւսատէմէ իթտիքլէրինի կէօրտիւք. Այիւթէֆաճիտ մէմուրը՝ իսլըն ալըգ օլտուղունու տաիր Մաքրիքէօյիւ ըսթասիօնընտան թէլէկրաֆ ալտըղընը վէ էտիրնէտէն կէլէն սիւզ թրէնինին կէչմէսինէ միւսաատէ իթտիկինի պէեան իտիյօր. Մաքրիքէօյիւ մէմուրը տա, «la voie est libre, sauf etc...» իպարէսինէ թէլէկրաֆ չէքտիկինի սէօյլէյօր. լաքին Այիւթէֆաճիտ մէմուրը՝ ալտըղը թէլէկրաֆտա «sauf» քէլիմէսի պուլունմատըղը ճէվապընը վէրիյօր. Պու պապտէ իճրաի թահգիգաթ իչին պիլահարէ թէլէկրաֆ «պանտա»լարընը մէօհիւրլէթտիք. Համտի օլսուն Մաքրիքէօյէնտէն հարէքէթ իտէն թրէն սօն օլուպ, իչինտէ չօգ եօլճը պուլունմամըշ տըր։ Մաալէսէֆ էկէր գազա՝ սօնտան էվվէլքի թրէնէ օլսա իտի, պէօյլէ թէլէֆաթը չոգ օլաճագ իտի. Միւսաատէ նէթիճէսինտէ եաղըլըգ պիր չըմէնտօֆէր մէմուրը թէլէֆ վէ 7-8 քիշի տէ մէճրուհ օլմըշ տըր։»

Մէճլիս, պու իզահաթը տինլէտիքտէն սօնրա, խարճրահլար իչին Տախիլիէ նէզարէթինին թալէպ իթտիկի ֆազլաի թախսիսաթ մէպլէղինի ուզուն ուզատըյէ մէչզուլ օլմըշ տըր։ Թալէաթ պէյ, պու մէսարիֆ հագգընտա պիւտճէ գոմիսիոնընըն իթիրազլարընա ճէվապ վէրէրէք, տէմիշ տիր քի. «Զաթը Շահանէ իլէ պիրլիքտէ էտիրնէյէ կիտէն իւչ մէմուր, գաթարը Շահանէ իլէ կիթմէյիպ, թէսադիքիաթը լազըմէյի կէօրմէք իւզրէ, պիր կիւն էվվէլ էտիրնէյէ ազիմէթ իթմիշլէր վէ սօնրա գաթար օթէլտէ գալմըշլար տըր. Պու իւչ եօլճու խարճրահ օլարագ եալընըզ 50 լիրա վէրիլմիշ տիր. Գոսովաեա կէօնտէրիլէն մէմուրլարա խարճրահ օլարագ վէրիլէն ագչէ տախի գայըը մէչրու տէյիլ տիր։» Տախիլիէ նազըրը, 500,000 ղշ.ըն 400,000 ղշ.ա թէնզիլինէ քէնտիսի րազը օլաճաղընը, լաքին էկէր 400,000 ղշ. քիֆայէթ իթմէզսէ, եէնի թախսիսաթլար իսթէնէճէկինի իլավէթէն պէեան իյլէմիշ տիր. Նիհայէթ 400,000 ղշ. թախսիսաթ՝ 14 րէյէ գարշը 123 րէյ իլէ գապուլ օլունմըշ տըր։

Պատէհու աքէրիյէ գանունընտա կէչիլմիշ տիր.— Բէօրլարը, գօլսըզլարը, սագաթ վիճուտլարը, թօփալլարը, տիլսիզլէրի վէ վագթիլէ կէչիմէկէն խասթալըգլարա տուչար օլանլարը «էֆրատը մէէզունէ» սըրասընտա կէչիրէն 56ընճը մատտէ, այնէն գապուլ օլունմըշ տըր.—Տախիլի վէ խարիճի խասթալըգլարը պուլունան էֆրատըն գազա մէրքէզլէրինտէ մուայէնէի թըպպիյէյէ թապի գըլընմասընա տաիր 57ինճի մատտէ իլէ 56ընճը մատտէտէ զիքր իտիլէնլէր հագգընտա չիւրիւքի պիր հալ գոմիսիոնուն …, 57ինճի մատտէ մուճիպինճէ մուայէնէի թըպպիյէյէ թապի իթիմէսինէ տաիր օլան 58ինճի մատտէ. վէ խըտմէթը աքէրիյէ կիրմէքտէն սօնրա էվվէլճէ մուայէնէ հագգընտա խուքէմլէրի իթիրազլարընըն նազարը իթիպարա ալընմամասընա տաիր օլան 59ընճը մատտէ, այնէն գապուլ օլունմըշ տըր։

Ալթմըշընճը մատտէ մուայենէ հագգընտա աթիւտէքի իզահաթ վէրիլմիշ տիր. «Պիր աքէր, մուայէնէ օլունմազ չեման էվվէլա, վէ էվվէլթիքտէն սօնրա մուայէնէլէրինի զայտ իտէրէք, վէ պիր քիմսէ՝ խըտմէթը աքէրիյէտէ իքէն, պէօյիւքլէրինին իզնիլէ էվվէլճէ, օնտան սօնրա չէվճէսինին մուայէնէ վէֆաթ իտէրսէ չէվճէսինին, սիլահ ալթընտա պուլընան չէվճիտէն զայըը մուայէնէ պուլընմազսա, վէ եախօտ պիր քիմսէ՝ Դըշմը տանի վէ Էֆրատը Մէէզունէ վէ Միւճէլէլէտէն իքէն, էվվէլիքտէն սօնրա մուայէնէի զայտ իտէրէ իսէ պու վազըլարտա մուայէնէյի նազարը իթիպարա ալընըր»։ Պու մատտէ ճիւզի պիր միգտարը իլէ գապուլ օլունմըշ տըր.—Աքէր գաչագլարընըն խախտ քէնտիլէրինի կիզլէտէնլէրին, 3 սէնէ էէ 6 սէնէ խըտմէթը աքէրիէ իյֆասընը միւպէյին 61ինճի մատտէ, խայլի միւզաքէրէ օլունտուգտան սօնրա, գոմիսիոնըն թէքլիֆի վէճհիլէ գապուլ օլունմըշ տըր.—Աքէրլիքտէն գուրթուլմագ իչին ալդի պէտէնլէրինտէն պիրինի ճըգարը քէսէլէրի ... իս սագաթ իտէնլէրին, մուայէնէլէրի վար իսէ 6 սէնէ, մուայէնէլէրի եօգ իսէ 3 սէնէ գէճէրէն խըտմէթը աքէրիէյի իյֆա իթմէլէրինէ տաիր օլան 62ինճի մատտէ հագգընտա, հէր նէ գատար պազը մէպուսլար, աքէրլիքտէն գուրթուլմագ իչին էլինի խախտ սագաթը քէսէճէք քատար թէխայիւլ պիլէ իտիլէմէյէճէկինի պէեան իթմիշլէր իսէ տէ, պու իթիրազլար գապուլ օլունմայարագ, մատտէ մէզքիւրէ թատիլ գըլընմըշ տըր։

Վագըթ կէճ օլտուղընտան, մէճլիս տաղըլմըշ տըր։

ԲԱԶԱՐ ԻՐԹԵՍԻ, 24 ՑՆՎՐ.

Մէճլիսին աչըլմասընտա, Ատնա Բիզա պէյ՝ Պապը Ալի հարիճիյէ մէսթէշարը պիլտիրմիշ, վէ մէմլէքէթին պու կիպի ֆէլաքէթլէրտէն մուաֆ օլմասը իչին թէտպիրեաթտա պուլունմըշ տըր։ Ազալար, պու պապտէքի թէքլիֆլէրինին խաքիքաթը Շահանէյէ արզընը րիճա իլտիմիշլէր տիր.—Պաղտատ վալիսի հագգընտաքի սուալէ ճէվապ վէրմէք իչին մէճլիսէ կէլմիշ օլան տախիլիէ նազըրը Թալէաթ պէյ, իքինճի ճէլսէնին աչըլմասընտա, հարիգը մէզքիւր հագգընտա աթիւտէքի մալումաթը վէրմիշ տիր. «Լսնդրի հարիգտէ, էսկի էվրագ, գուրսունաթ վէ ֆէրմանլար, եէր ալթընտա պիր մահզէնտէ հըֆզ օլունտուղը իչին խանմամըշ տըր։ Հարիգին զուհուրինտէն սօնրա տախի քեաղըտլարըն պէօյլէ գըմը գուրթարըլապիլմիշ տիր։ Լաքին սօն պիր այա այթ էվրագը ճարիյէ, մաէթթէէսսիւֆ միւհթէրէգ օլմըշ տըր։ Շուրայի տէվլէթ տէվարի քեամիլէն, վէ Տախիլիէ նէզարէթինին էվրագ օտասը իլէ Սատարէթ միւսթէշարըը օտասը տախի գըսմէն միւհթէրէգ օլմըշ տըր։ Խուսուսիյէ Զըրաաթ նէզարէթինին պէրու թէսավիրը իհթիվաթիյէ իթթիխազ օլունմըշ իտի։ … կէլմիշ տիր։ Շիւպհէսիզ իճրա օլունան թահգիգաթ նէթիճէսինտէ, մէսուլիյէթլէրին տէրէճէսի թային օլունաճագ տըր։»

Մուսթաֆա Արիֆ պէյ՝ թահգիգաթըն սիւրաթլէ իճրասընը րիճա իթմիշ, վէ տախիլիէ նազըրը տա վաատ էյլէմիշ տիր. Պու մունհամէ մէճէլէ՝ պու գատարլա գափանմըշ տըր։

Բազար իրթէսի իճթիմասընտա, պայըըճա էվգաֆ նէզարէթի պիւտճէսինի իչթիգալ խոլմըշ տըր։

Պաղտատ վալիսի հագգընտա Արապ մէպուսլարընըն սուալինէ ճէվապէն տախիլիէ նազըրը՝ քէնտիսինէ թէլգիֆ խոլմըշ օլան շիքեայէթլէրին պիր գըսմը՝ պագը նէզարէթլէրէ այիտ օլտուղը վէ պու խուսուստա օնլար թարաֆընտան հէնուզ թահգիգաթ իճրա խոլմազ պուլընմաըըլըա, նէթիճէի թահգիգաթտա իզահաթը լազըմէյի վէրէպիլէճէկինի պէեան իթմիշ տիր։

ԱՀՎԱԼԸ ՀԱՎԱ

Բազար կիւնիւ չէհրիմիզտէ հավա պիր տէրէճէ քէսալը միւլայիմէթ իթմիշ իքէն պու միւլայիմէթ անճագ տիւնէ գատար տէվամ իթմիշ, վէ թէքրար չէտիտ սօղուգ իճրաի հիւքմ իտէրէք, տիւն աքշամա գատար գար ֆասըլասըզ իճրաի հիւքմ իյլէմիշ վէ պու կէճէ տէ պիր միգտար գար եաղմըշ տըր։ Տիւն թրամվայ արապալարը կէճ վագթա գատար իշլէմիշ, լաքին կէճէ թաթիլ իթմիշ տիր։ Պու կիւն Պէյօղլը ճիհէթինտէ թրամվայլար իշլէյէպիլմէքտէ տիր։ Պումպալարըն եօլ իւզէրինտէքի գարլարը վէ պուզլարը վագթըլա գալտըրըլտըղընտան, սէյրը սէֆէրի թաթիլ իթմէմէսի, հագգըյթէն, Շիշլի կիպի ուզագ մահալլէրտէ իգամէթ իտէնլէր իչին չայեանը թագտիր պիր էհլիւք տիր։

*** Անատօլընըն սօն կիւնլէրտէքի ահվալը հավայիյէսինէ տաիր ալընան մալումաթա կէօրէ, պազը մահալլէրտէ սօղուգ րէք չէտիտ օլուպ, քէսրէթլի գար եաղմագտա տըր։

Իսթանպօլտա թէրմօմէթրօ սըֆըրտան 3-4 տէրէճէ աշաղը կէօսթէրտիկի հալտէ, Մէսէլա Պօզիւյիւքտէ 22, Ինէօնիւնտէ 24, Էսկիշէհիրտէ 25, Բէօզանթըտա վէ Գօնիատա 28 տէրէճէ աշաղը կէօսթէրմիշ, վէ տահիլինտէ տէ պիւյիւք պուրատա թէրմօմէթրօ՝ սըֆըրտան 3-4 տէրէճէ աշաղը օլտուղը իչին տիթրէյօր իսէք, օրալարտա աճապա նէ՞ հիս իտիյօրլար։— Աֆիօն Գարահիսարտա, սօղուգ սըֆըրտան 27 տէրէճէ աշաղը կէօսթէրմիշ, վէ գուրտլար՝ աճըլըգտան տահամմիւլսիւզ օլարագ, սագլարտան չէհրէ էնմիշլէր տիր.—Իզմիր-Գասապա տէմիր եօլը գաթարը՝ րիւթուպէթ ճիվարընտա սօլուքսամագտա օլան պիր զուրտա թէսէֆ իթմիշ տիր. Պիր չօպանըն իւչըրինէ հիւճում իթմէքտէ օլան տիլքէր պիր զուրտ տախի թէլէֆ խոլմըշ տիր.—Բէօզանթըտա, … պուլ միւլ կէօրիւլմէմիշ սուրէթտէ սօղուգ հիսս իտիլմէքտէ տիր. չէհրտէքի գար՝ պէտէնի 80 սանթիմէթրօ գալընլըղընտա, ճիվարտա իսէ պիր մէթրօտան զիատէ իրթիֆաէ վարմըշ տըր. Պիր գաչ կիւն էվվէլ գալըպա գուրտլար թարաֆընտան թէլէֆ իտիլմիշ օլան պիր ատէմին պաշը պուլունմըշ տըր։

Սօղուգ, տախի Սիպէրիա սօղուղու տէրէճէսինտէ հիսս օլունուպ, չարշը պիւսպիւթիւն գափանմըշ վէ չէհիր՝ պիր սաատէ եօլսիզ պիր չէհիր հալի քէսպ իթմիշ տիր. Շէհրին, խուսուսիլէ ֆուգարասը, ֆէվգալատէ միւզթարիպ օլմագտա օլուպ վէ քէօմիւր՝ գըղըն թա իթթիխազընտա զահէթ պահալը սաթըլմագտա իքէն, չիմտի ումումըն քէսէլէրի իչին իմանըլմամաճագ պիր ֆիաթա չըգմըշ տըր. Բէք չօգ ֆագիր ֆամիլեալար, եագաճագ օտունլարը վէ եէմէքլէրի օլմատըղընտան, էվլէրինտէն տիշարը չըգմամագ ճէսարէթ իտէմէմէքտէ, եաթագտան գալգամախօրլար. Նուֆուսճա թէլէֆաթ օլուպ օլմատըղը շիմտիլիք մալում տէյիլ տիր. Անճագ պագը քէօյլիւք չօճուգլարըն՝ պէչիքլէրինտէ վէֆաթ իթտիքլէրի թէէսսիւֆ իտիլիյօր. Էկէր պու հալ պիր գաչ կիւն տահա տէվամ իտէճէք օլուրսա, թէլէֆաթըն զիյատէ օլաճաղընտան գօրգուլույօր.— Գօնիատա տախի ֆէվգալատէ սօղուգ սէպէպիլէ պազը վագըալար զուհուրա կէլմիշտիր իհապէր վէրիլիյօր. Տէնիզլիտէ քի, պիւթիւն Անատօլը վէ Պալգան խաթթը իւզէրինտէ, Ատա-պազարըտան Էրէյլիյէ գատար գըշըն չիտտէթի հաքքընտա խանէտար իտիյօր. Գըշ, պիր չօգ միւչքիլաթ հասըլ իթմիշ տիր. Պէլքի կէլէճէք մահսուլաթ իչին պու պիր էյլիք իսէ տէ, շիմտիլիք հալտէ էյիւէթ չէքիլիյօր.— Սիվասատան ճումա իրթէսի կիւնիւ ալընան թէլէկրաֆ մալումաթընա կէօրէ, վիլայէթտէ սօղուղըն չիտտէթի ֆէվգալատէ օլուպ, պու սիւզտէն խայլի խասթալըգլար զուհուր իթմիշ տիր. Մէարիֆը ումումիէ միւֆէթթիշի թարաֆընտան մէքթէպլէրին գափանըլմասը էմր օլունմըշ տըր։

Սիվասատան վէ Գիթլիսատէն ալընան տիկէր թէլէկրաֆնամէլէրտէ տախի սօղուղըն կիթտիքճէ արթմագտա օլտուղը վէ մուխապէրաթըն գաթթ իտիլտիկի պիլտիրիլմիշ տիր։

Եօլլարտա եօլճըլարըն գալգալարա ուղրատըգլարը վէ պունտան թէլէֆաթ տախի վուգու պուլտուղը խապէր ալընարագ, հավա միւսայիտ օլմատըգճա, եօլճըլարըն հարէքէթինէ միւսաատէ իտիլմէմէսի՝ Սիվաս վիլայէթի թարաֆընտան տախիլի վիլայէթին պիլճիւմլէ մէմուրլարընա էմր օլունմըշ տըր։

ՄԱՆՉՈՒՐԻՅԷ ԵՈՒՄՈՒՐՃԱՍԻ

Խարպինի չէհրինտէն պիր Ամէրիգա ղազէթասընա եազըլմըշ տըր. «Իքի իւչ միւտէն իպարէթ պիր տախրէ իչինտէ պուլընան քէօֆֆէյի չէհիրլէր վէ քէօյլէր, չուէնտան եումուրճագ իլլէթինէ թութուլմըշ, րէք չօգ էհլիլէր պիւսպիւթիւն խարապ օլմըշ տըր։ Չինլիլէր, Խարպինտէն ֆիրար իլէ, իլլէթի էթրաֆա եայմըշլար տըր. Հէր կիւն թէլէֆաթըն միգտարը տէհշէթլի սուրէթտէ արթմագտա տըր։ Շըմալը Մանչուրիտէ կիւնտէ 1000 քիշի էօլիւեօր. Խարպինտէ 22 թաշիգ իլլէթին էօնիւնիւ ալմաեա մուվաֆֆագ օլմըշլար իսէ տէ, Ֆուճատանտան նամ Զին չէհրի միզարխիթանէ պէնզէմիշ տիր. Պու քիշի էօլմիւշ վէ 30,000 քիշի ֆիրար իթմիշ տիր. Շէհիր՝ աքէրլէր թարաֆընտան մուհասարէ օլունմըշ վէ էհալիսի մուգավէմէթէ իգթիտարլարը գալմատըղընտան քէնտի թալիէլէրինէ թէսլիմէն էօլիւմէ պէքլէմէքտէ տիրլէր. Պու գատար նաշ, տէֆն իտիլէմէյէճէկինտէն, եագըլմագտա տըր. Բէք չօգ թապութլարըն գափագլարը աչըլարագ, քէօպէքլէրին՝ ճէսէտլէրի եէտիքլէրի կէօրիւլմիւշ տիւր. Կէչէնտէ պազը սօգագլար եագըլմըշ տըր. Պիւթիւն չէհրին եագըլաճաղը զանն օլունուեօր. Հէր սապահ սօգագլարըն՝ էօլիւլէր իլէ տօլու օլտուղը կէօրիւլմէքտէ տիր. Խասթալըգ՝ տէհշէթլի պիր սիւրաթլէ հիւքմիւնիւ իճրա իթմէքտէ տիր. Շըմալիյէ գատար հէքիմլէրին իլաճլարը ֆայտէսիզ գալմըշ տըր. Էն ֆայտալը թէտպիր՝ նիգապ տըր. Մուգատէնտէն պաշլայարագ, բօլիս վէ տէմիր եօլըն քէօֆֆէյի Էվրօպալը, Ճափօնլը, Չինլի մէմուրլարը, քիրլիլէրէ պէնզէմէքտէ տիրլէր. չիւնքի «fosoform»ա միւլէմմա իտիլմիշ պէեազ չարշաֆլարտան էնլի էլպիսէլէր կիյինմէքտէ վէ նիգապլարինէ նիգապ թագմագտա տըրլար. Եալընըզ պուրուն վէ աղըզ [illegible]»

ԳԱԼԱԹԱ ՊՈՐՍԱՍԸ

25 Ցնվ. 1911

	ղշ.	րր.
Թէվհիտ իտիլմիշ էսհ. ում.	102	7—
Րումէլի չըմէնտօֆէրի ֆր.	218	
Օսմ. Պանգա. չիրքէթի Լ.Օ.	4	67—
Տէրքօ. Թրամվայ գուբ.	16	22
» » թահվ. ֆր.	500	
Րէժի	16	20
Տէրխանաթէ Ըսիթըմ	444	
Տէրգօզ	322	
Անատօլը չըմէնտօֆէրի գուբ.	15	80
» » թահվ.	514	
Բաղտատ Ֆօնիւ Էմիսիէն Ա.	336	30
» » » Բ.	271	50

ԱԳՉԷԼԷՐԻՆ ՖԻԵԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղշ.տան	ղշ.	րր.
Պէեազ մէճիտիյէ ֆարգը	107	20
Մէթալիք	98	
Բօլ	92	
Ֆրանսըզ ալթունը	87	
Ինկիլիզ լիրասը	110	4
Գըրմըզ	50	
Րուպլի քեաղըտ	86	

ԻՏԱՐԷԽԱՆԷ
Պէյօղլունտա Թագսիմ ճատտէսինտէ Ն. 65
Սահիպի իմթիեազ վէ
միւտիրը մէսուլը ղազէթա
ՅՈՎՀ. ԹՈԼԱՅԵԱՆ